

„Moja smart wieś - wizje i inicjatywy” – III konkurs

W Orzechowie nad Wartą

Orzechowo, największa wieś w powiecie wrzesińskim w Wielkopolsce, położona nad Wartą. Pierwsza, pisana wzmianka o niej pochodzi z 1392 roku i związana jest z parafią w Dębnie nad Wartą. Dębno, Orzechowo, ale także Miłosław należały wtedy do wielkopolskiego, rycerskiego rodu Doliwów. Z dokumentu pochodzącego 1786 roku, który spisany został na okoliczność sprzedaży Orzechowa przez Wielmożnego Macieja Mielżyńskiego - Podkomorzego Wschowskiego Antonimu Barnabie Jabłonowskiemu - Kasztelanowi Krakowskiemu, dowiadujemy się, że mieszkało tu 22 mężczyzn i 69 dzieci. Kobiety nie zostały wymienione. Możemy domniemywać, że kobiety też mieszkały w Orzechowie. Zatem łącznie z kobietami w 1786 roku wieś liczyła od 109 do 111 mieszkańców.

W 2023 roku w Orzechowie mieszkają 2 272 osoby i działa osiem organizacji pozarządowych.

Rolnicza przeszłość i dwa powiązane ze sobą wydarzenia spowodowały, że ta rolnicza wioska zmieniała swój charakter na przemysłowy, chociaż rolnicy w dalszym ciągu mają tu swoje gospodarstwa.

Na kilka lat przed II rozbiorem Polski do Orzechowa przyjechali pierwsi niemieccy osadnicy, wyjechali na dobre w 1919 roku.

W 1875 roku została otwarta linia kolejowa Oleśnica – Chojnice, która przeszła przez Orzechowo i jest czynna do dziś. W 1894 roku Niemiec otworzył w Orzechowie tartak.

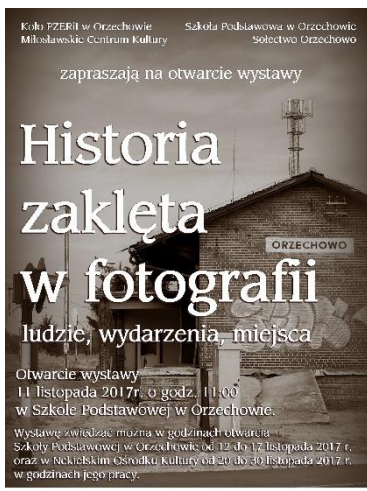
Te dwa wydarzenia z końca XIX w. określiły charakter rozwoju naszej wsi.

Potomkowie rodzin mieszkających tu od dziesięciu, a może więcej pokoleń i napływający w różnych latach Niemcy, a także Polacy, w poszukiwaniu pracy w rozbudowującym się po 1920 oraz po 1950 roku zakładzie przemysłu sklejek, czynnym do dziś, tworzyli historię wioski.

Byłam małym dzieckiem, kiedy mój ojciec po ukończeniu studiów, z nakazem pracy, wraz z moją matką przyjechali do Orzechowa w 1953 roku. Mieszkam to do dziś. Moją pasją stało się dokumentowanie historii, tej niezwykłej, nie tylko dla mnie, miejscowości. Udało mi się w to włączyć wielu mieszkańców i inne działające w Orzechowie organizacje pozarządowe oraz Szkołę Podstawową.

Razem odkrywamy i dokumentujemy historię - ludzi, wydarzeń i miejsc.

Historia zaklęta w fotografii

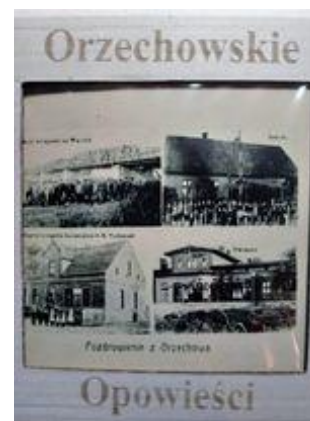
Zaczęto się od wystawy „starych zdjęć” – zabraliśmy ich ponad 400 i po wielu latach w dalszym ciągu, przy różnych okazjach mieszkańcy Orzechowa przynoszą do szkoły zdjęcia i dokumenty odkryte w szufladach, starych albumach. Wykonujemy skany, opisujemy i oddajemy zdjęcia właścicielom. To wtedy na otwarciu wystawy pod tytułem „Historia zaklęta w fotografii – ludzie, wydarzenia, miejsca” w 2017 roku, na którą gremialnie przyszli mieszkańcy. Ci najstarsi zaczęli opowiadać. Pierwszy projekt, mojego autorstwa został zrealizowany przez Koło PZERil, które założyłam w Orzechowie. Dofinansowany został przez Powiat Wrzesiński kwotą 700, 00 zł. Wystawę w dalszym ciągu oglądać można w foyer społecznościowego Kina za Rogiem w Orzechowie. Już podczas tego pierwszego działania wykorzystaliśmy nowoczesne technologie. Powstał wtedy zaczątek internetowego archiwum fotograficznego.

Otwarcie wystawy 11 listopada 2017 r.

Orzechowskie opowieści

Już w następnym roku razem z koleżanką i uczniami Szkoły Podstawowej w Orzechowie przeprowadziłyśmy wywiady z 22 mieszkankami i mieszkańcami Orzechowa. Dwadzieścia z nich jest we wersji audio, a po jednym w wersji audio-wideo i pisanej. Wszystkie wywiady zostały następnie nagrane na pendrive, zapakowane w małe pudełeczko, w którym zmieściła się malutka książeczka z krótkimi informacjami o osobach, które udzieliły wywiadów.

Przeprowadzenie wywiadów zostało dofinansowane przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych "ę" kwotą 1 tys. zł, jako projekt „Historia opowiadana”. Z dofinansowania zakupione zostały dwa dyktafony i zewnętrzna pamięć, które służą nam do dziś w kolejnych przedsięwzięciach. Natomiast nagranie wywiadów i zapakowanie w pudełeczka otrzymało dofinansowanie z Powiatu Wrzesińskiego w kwocie – 1 504, 00 zł jako projekt pod tytułem „Orzechowskie opowieści”. Pudełeczka otrzymali wszyscy, którzy udzielili wywiadów, goście uczestniczący w spotkaniu podsumowującym jedno z nich trafiło do Centrum Archiwistyki Społecznej w Warszawie, a kolejne do Archiwum Państwowego w Poznaniu. To też były moja pomysły.

Opowieści mieszkańców Orzechowa były dla mnie inspiracją do podjęcia kolejnych działań.

Opowieści były o objazdowym kinie w Orzechowie, którego już dawno nie ma i o przedwojennej wyprawie małej dziewczynki do Lwowa, gdzie ze swoim starszym, przyrodnim rodzeństwem po raz

pierwszy była w kinie na filmie z Shirley Temple. Właśnie w tym czasie Gmina Miłośław pozyskała pieniądze z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na stworzenie małego kina w naszej miejscowości. Był w tym także mój udział. To ja przyniosłam informację o takiej możliwości, ale miejsce, gdzie kino najlepiej zlokalizować, zasugerował dyrektor Szkoły Podstawowej w Orzechowie. Kino powstało na terenie szkoły, w małej sali gimnastycznej, która po zbudowaniu nowoczesnego Centrum Dydaktyczno-

Sportowego, nie bardzo potrzebna była szkole. Kino jest nowoczesne, wyposażone w urządzenia do przesyłania i odbierania kopii filmów przez internet, ze stereofonicznym nagłośnieniem. Jest dostępne dla osób z niepełnosprawnością narządów ruchu. Odbywają się w nim otwarte seanse, jest także wykorzystywane jako sala szkoleniowa i co również ważne, korzysta z niego szkoła w procesie dydaktycznym. Przy kinie zlokalizowany jest salonik z kanapami i stolikami, z niewielkim bufetem. Wyposażenie saloniku i bufetu sfinansowały organizacje pozarządowe w własnych środkach. To jest tylko jeden z przykładów współpracy ośmiu działających w naszej wsi organizacji.

Filmy ich życia

Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów w Orzechowie
Szkoła Podstawowa w Orzechowie

Zapraszają na
„Filmy ich życia”

wybrana przez mieszkańców Orzechowa:
Irenek Szmied, Aniżka Węzłaniak, Ryszarda Kruczyński-Kozłowski, Maria Synowicz, Jolanta Stefańska

godz. 18:00

9 października (piątek)
„Casablanka”

17 października (sobota)
**„Mały Pułkownik”
z Shirley Temple**

23 października (piątek)
„Prawo i pięść”

13 listopada (piątek)
„Pan Samochodzik”

20 listopada (piątek)
„Krzyżacy”

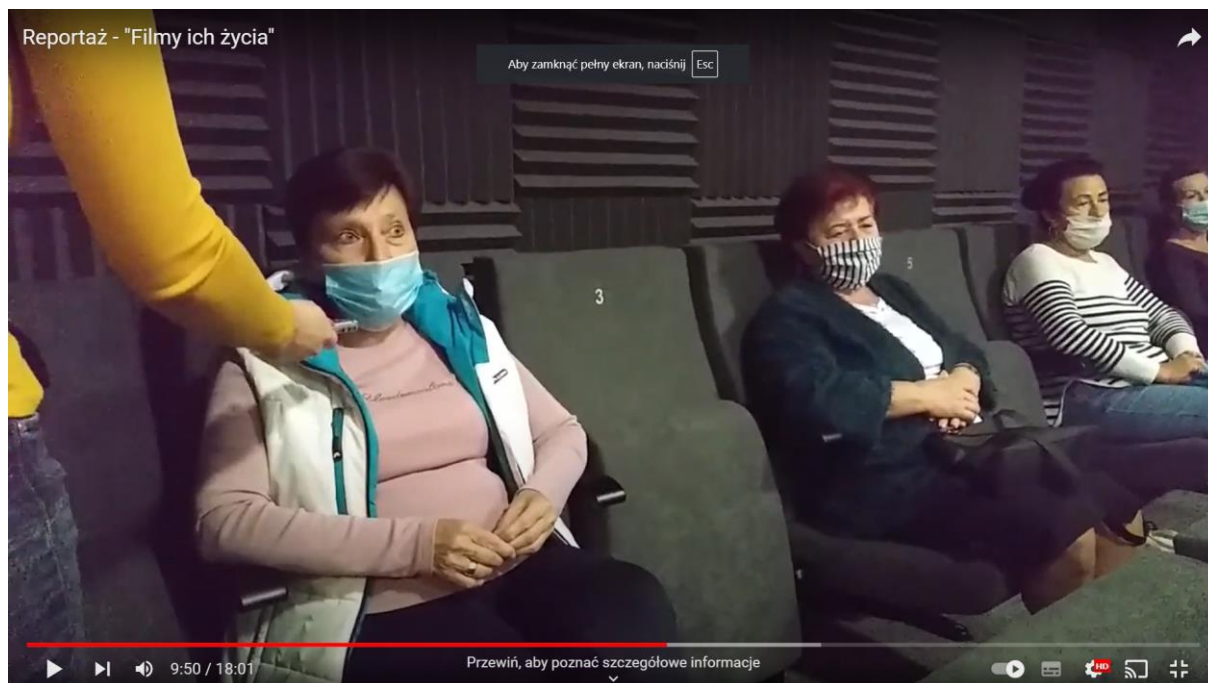
9 grudnia (środa)
Premierowy pokaz dwóch reportaży, nagranych przez uczestników warsztatów filmowych w ramach projektu „Filmy ich życia”

Miejsce: Szkoła Podstawowa w Orzechowie

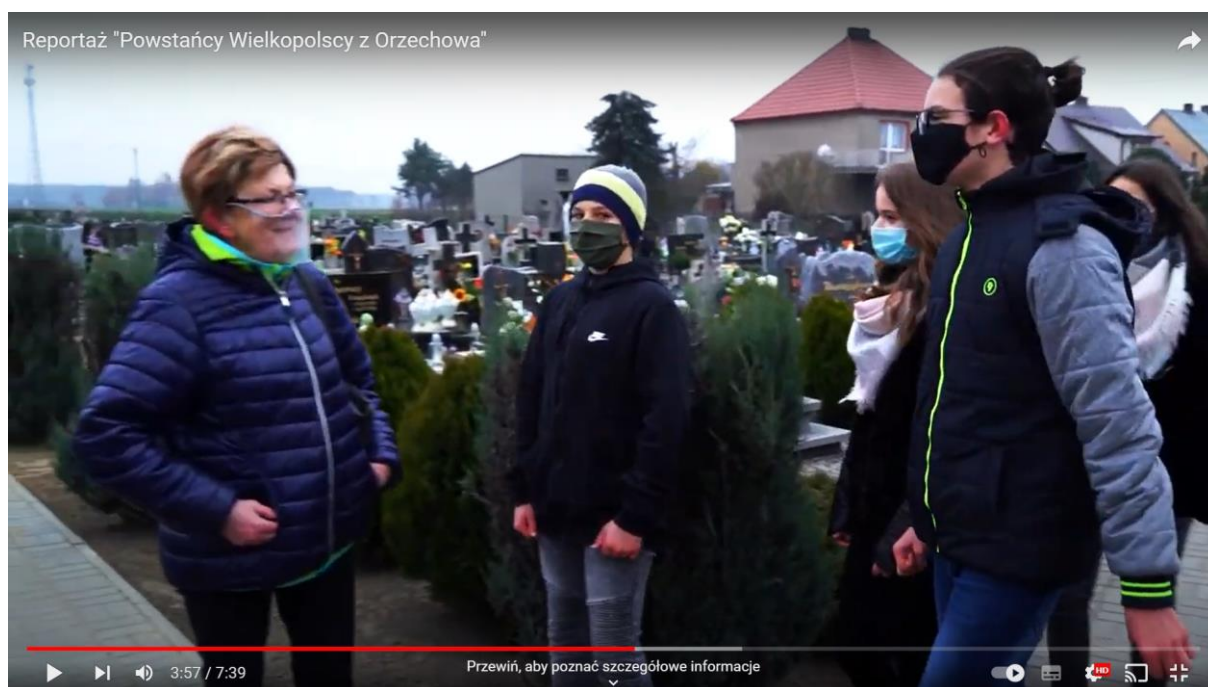
Zanim jednak „Kino za Rogiem” w Orzechowie zostało uroczyste otwarte, już wokół filmów i kina rozpoczęło się działanie Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów. Wymyśliłam projekt, który dostał dofinansowanie z Samorządu Województwa Wielkopolskiego, w wysokości 7 tys. zł. Nazywał się „Filmy ich życia”. Nie tylko obejrzelśmy pięć filmów, ale także wysłuchaliśmy seniorów, którzy wybrali „filmy swego życia”, dlaczego właśnie te filmy są dla nich ważne. Potem krytyk filmowy, który przyjechał do nas z Poznania zrobić krótki wstęp, opowiedział o twórcach filmu, o ich znaczeniu dla światowej i polskiej kinematografii. To była jedna część projektu, na dodatek przerwana decyzją o zamknięciu kin ze względu na pandemię Covid 19. Tu z pomocą przyszedł nam internet. Dwa ostatnie spotkania wraz z poprzedzającymi je wprowadzeniami odbyły się na Zoomie.

Projekt ten miał także inną część. Były to warsztaty, które przygotowały dwoje seniorów, dwie nauczycielki i pięcioro uczniów do stworzenia dwóch reportaży filmowych z przebiegu realizacji projektu. Sprzęt, który został wykorzystany do stworzenia reportaży, to telefony komórkowe i komputery. Pandemia w dalszym ciągu mieszała nam szyki. Seniorzy stworzyli reportaż o projekcie, grupa szkolna reportaż o „Powstańcach Wielkopolskich z Orzechowa”.

Obydwa reportaże można zobaczyć na You Tube.

https://www.youtube.com/watch?v=9VeMxfsb_VU&ab_channel=StowarzyszenieEmeryt%C3%B3wiRencist%C3%B3wOrzechowie

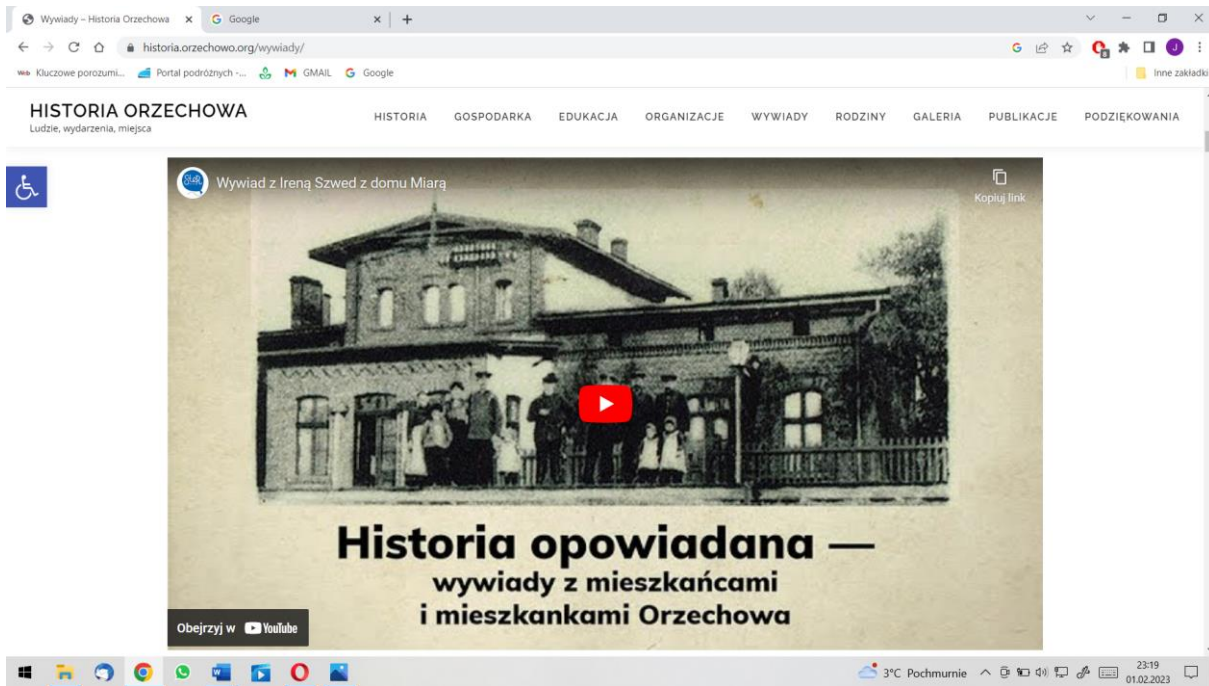

https://www.youtube.com/watch?v=cC9UfdQrfts&ab_channel=StowarzyszenieEmeryt%C3%B3wiRencist%C3%B3wOrzechowie

Historia w sieci

The image shows two screenshots of a website. The top screenshot is the main page of 'Historia Orzechowa' (history.orzechowo.org). It features a large banner with a brick building and the text 'WITAMY W ORZECHOWIE' and 'Ludzie, wydarzenia, miejsca'. Below the banner is the heading 'DWA SŁOWA O NAS'. The bottom screenshot shows a page titled 'Szkoła - Historia Orzechowa' (history.orzechowo.org/edukacja/szkola/). It contains a paragraph of text about a teacher's thesis and a gallery of six historical photographs of school groups and individuals.

Pomimo to, że pandemia zamknęła nas na długi czas w domach, to otworzyła nowe możliwości. Wszyscy, także seniorzy, przyszli przyspieszony kurs wykorzystania internetu w codziennych kontaktach. Życie częściowo przeszło do sieci. Kultura też. Z programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Kultura w sieci” otrzymaliśmy dofinansowanie w wysokości 6 tys. zł na stworzenie strony internetowej poświęconej historii naszej miejscowości. Gmina Miłośław dodała kolejne 3 tys. zł i budżet projektu został domknięty.

Rozproszone do tej pory dokumenty - „stare zdjęcia”, publikacje, artykuły prasowe, wywiady, wspomnienia można było udostępnić w jednym miejscu. Historia naszej wsi została udostępniona światu. Nie ma w tym przesady. Krewni mieszkańców Orzechowa mieszkający za granicą odzywali się do nich z informacją, że wysłuchali wywiadu, obejrzeni zdjęcia.

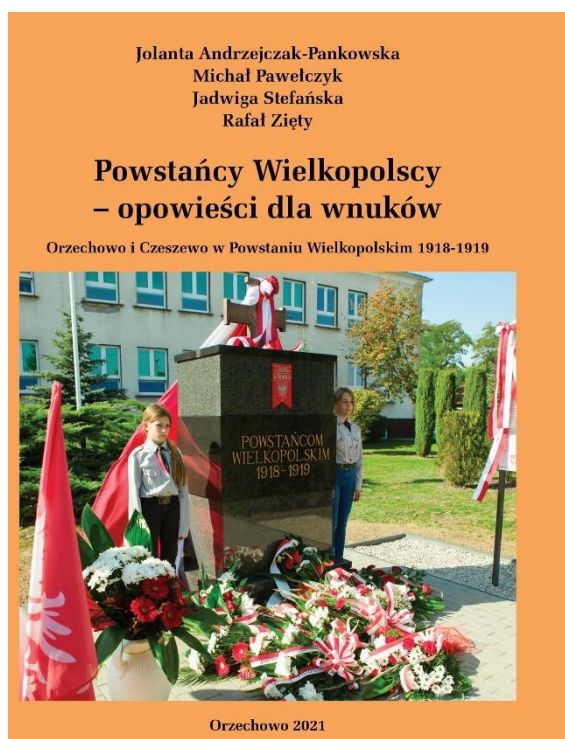

Strona działa pod adresem: historia.orzechowo.org. Udostępniona została pod koniec października 2020 roku. Przez cały czas jest uzupełniana o nowe materiały. Mieszkańcy Orzechowa wiedzą, co zrobić z odnalezionymi na strychach, czy w zapomnianych albumach, teczkach i szufladach, zdjęciami i dokumentami. Strona jest coraz to bogatsza w dokumenty historii. Prawie każdy z nich jest inspiracją do dalszego działania. Tak było z biogramami i zdjęciami powstańców wielkopolskich. Praca przy ich uzupełnianiu i zbieraniu zaowocowała aż trzema nowymi inicjatywami.

Opowieści dla wnuków

Zabrane zdjęcia, dokumenty, wspomnienia, artykuły prasowe i poświęcone wiele godzin pracy zaowocowało powstaniem publikacji pod tytułem „Powstańcy Wielkopolscy – opowieści dla wnuków. Orzechowo i Czeszewo w Powstaniu Wielkopolskim 1918 – 1919”. Nad publikacją pracowało czworo Orzechowian i Wrześnianin – znawca wydarzeń Powstania Wielkopolskiego, autor kilku publikacji poświęconych powstaniu z udziałem mieszkańców powiatu wrzeńskiego. Jest w niej 135 biogramów powstańców z Orzechowa, Czeszewa i siedmiu małych, okolicznych miejscowości. Są liczne zdjęcia pozyskane od rodzin i wspomnienia o ojcach i dziadkach powstańcach.

Publikacja ukazała się w 2021 roku w nakładzie 300 egzemplarzy i rozeszła się błyskawicznie. Jej treść w wersji elektronicznej znajduje się na stronie historia.orzechowo.org, w zakładce publikacje. Pieniądze na druk pozyskaliśmy z Gminy Miłośława i z Lokalnej Grupy Działania „Z Nami Warto”. Było to 6 tys. zł. Autorzy pracowali pro publico bono. Publikacje trafiły do dwóch szkolnych bibliotek, rodzin powstańców i pasjonatów historii z okolicy, ale także z różnych miejsc Polski.

Spotkanie autorów z rodzinami powstańców odbyło się 9 listopada w Kinie za Rogiem w Orzechowie. Uczestniczył w nim także Burmistrz Gminy Miłośława i prezes LGD „Z Nami Warto”.

Chcieli Polski

Dzięki wcześniej zrealizowanym projektom seniorzy i uczniowie wiedzieli, jak nakręcić film przy pomocy telefonu komórkowego i jak nagrać dźwięk przy pomocy dyktafonu.

Temat kolejnego działania miałam już w głowie. Praca przy wywiadach i stronie internetowej dostarczyła mi informacji o tym, że kilkanaście rodzin z Orzechowa leżącego w Wielkopolsce przyłączonej na początku II wojny światowej do III Rzeszy, w grudniu 1939 roku zostało deportowanych do Generalnego Gubernatorstwa – do Koniecpola. Kilka wcześniej nagranych wywiadów rozpoczynało się od stwierdzenia – „w 39 roku moja rodzina została wywieziona do Koniecpola”. Były to rodziny powstańców wielkopolskich.

Internet pozwolił nam nawiązać kontakt z UTW w Koniecpolu.

Jego członkinie i członkowie odnaleźli ślady pobytu mieszkańców Orzechowa na koniecpolskiej ziemi. Pojechaliśmy z wizytą, spotkaliśmy się z rodzinami osób, które przyjęły pod swój dach przesiedleńców. Nagrano materiał filmowy i zrobione zdjęcia, przeprowadzone rozmowy. W naszej grupie był uczestnik deportacji, wtedy pięcioletni chłopiec, który na nowo przeżywał, tamten tragiczny czas. Był też syn, wnuczki, prawnuk i praprawnuczka nieżyjących już uczestników deportacji. Oni też czynnie uczestniczyli w przygotowaniu materiałów do reportażu. Resztę materiałów nagraliśmy w Orzechowie, Wrześni i Śremie.

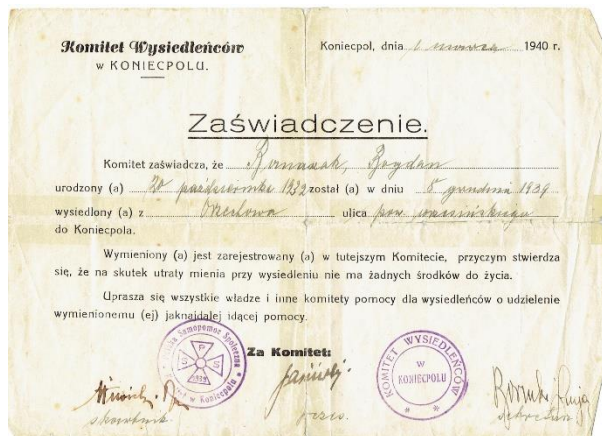

Powstał reportaż pod tytułem „Chcieli Polski – opowieści Orzechowskich rodzin o wysiedleniu do GG w 1939 roku”. Początek tytułu zaczerpnięty został z szyderczej odpowiedzi niemieckiego zawiadowcy stacji we Wrześni, na pytanie jednej z deportowanych mieszkanki Orzechowa, dokąd jada. Odpowiedział - „chcieliście Polski, to jedźcie do Polski”. We Wrześni przesiedli do pociągu jadącego

z Poznania i po trzech dniach wraz z ponad tysięczną grupą Wielkopolan wysiedli na stacji w Koniecpolu. Nie wszyscy wrócili.

Premiera reportażu z udziałem rodzin deportowanych i twórców reportażu odbyła się 23 listopada 2021 roku w Kinie za Rogiem w Orzechowie. Reportaż wyświetlany był jeszcze wiele razy, w tym dla uczniów Szkoły Podstawowej w Orzechowie. Można go oglądać na You Tube:

https://www.youtube.com/watch?v=61exCxlw5U&ab_channel=StowarzyszenieEmeryt%C3%B3wWiencist%C3%B3wOrzechowie Fragment reportażu z przejmującą opowieścią córki jednej z wysiedlonych, ukazał się także na portalu Poznańskiego Archiwum Historii Mówionej, pod adresem.

<https://historiamowiona.poznan.pl/zapowiedzi/pierwsza-wojenna-wigilia>

Projekt „Chcieli Polski” otrzymał dofinansowanie kwotą 6 910, 00 zł w ramach Programu „Wielkopolska Wiara” z Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030.

Zabrany podczas przygotowań do stworzenia reportażu materiał jest znacznie bardziej obszerny niż ten w nim zaprezentowany. Wykorzystany zostanie w kolejnych przedsięwzięciach.

Warto dodać, że już podczas zbierania informacji, nagrywania dodatkowych wywiadów, mieszkańcy Orzechowa bardzo interesowali się naszym pracą, włączali się spontanicznie, dostarczali informacji, proponowali dokumentowanie, także innych, wojennych wydarzeń. Pozostało już niewielu świadków II wojny światowej, którzy mogą opowiedzieć o swoich doświadczeniach. Ich dzieci pamiętają opowieści rodziców. To już ostatni moment, żeby udokumentować te przemilczane wydarzenia. Nam się to jeszcze udało. Tym bardziej chcemy pamiętać o tym jaką cenę za wolność zapłacili Powstańcy Wielkopolscy i ich rodziny

Pamiętamy

Jeszcze raz podjęliśmy trud uratowania od zapomnienia naszych lokalnych bohaterów. Na Domu Strażaka powstał mural.

Zanim został namalowany odbyło się spotkanie młodych i starszych mieszkańców. Zaprzyjaźniony z nami współautor publikacji o powstaniu opowiedział jak doszło do powstania, co się działo w Orzechowie i Czeszewie zanim powstanie rozpoczęło się w Poznaniu. Działy się w naszych, małych miejscowościach rzeczy ważne. 8 grudnia 1918 roku z ambony czeszewskiego kościoła ksiądz Franciszek Nowak ogłosił powstanie Republiki Czeszewsko - Orzechowskiej. Stworzył własną straż. Wyruszył z nią do Wrześni zamalowywać smolą niemieckie napisy. Orzechowianie też tam byli. Straż Ludowa, młodzi mężczyźni z biało-czerwonymi opaskami na rękawach cywilnych ubrań pilnowali dworca kolejowego, mostu i poczty. Walczyli we wrzeńskich oddziałach na północy Wielkopolski.

Zaproszenie

Uczestnicy spotkania postanowili, że chociaż w Orzechowie nie było walk, to orzechowianie walczyli z bronią w ręku. Zdecydowali, by na muralu była mapa ze szlakiem bojowym, flagą powstania i sylwetkami orzechowskich powstańców z przyniesionych zdjęć. Mural powstał już w październiku, ale uroczyste jego odsłonięcie miało miejsce 11 listopada 2022 roku.

To była piękna uroczystość, jakiej wcześniej u nas nie było. Rozpoczęła się wieczorem, by dodać jej ekspresji światłem płonących pochodni. Obchody rozpoczęły się mszą za ojczyznę. Potem ulicami wioski przemaszerowali strażacy w galowych mundurach, drużyna harcerska, która później objęła straż przy pomniku i licznie zgromadzeni mieszkańcy, którzy przyłączyli się po drodze. Młodzieżowa drużyna pożarnicza maszerowała z pochodniami. Kolumna zatrzymała się najpierw pod pomnikiem Powstańców Wielkopolskich 1918-1919, gdzie złożone zostały wiązanki kwiatów i odśpiewany został hymn Polski. Następnie uczestnicy przeszli pod mural zasłonięty na tę okazję ogromną biało-czerwoną flagą. Prezes OSP wygłosił, krótkie przemówienie. Nawiązał w nim do faktu, że powstańcy byli założycielami OSP i przez wiele lat jej aktywnymi członkami. Dlatego właśnie na ścianie Domu Strażaka, niedaleko pomnika Powstańców Wielkopolskich, zlokalizowanego przed Szkołą Podstawową, która jest przy tej samej ulicy, powstał poświęcony im mural. Przy dźwiękach Pieśni Powstania Wielkopolskiego flaga powoli zsunęła się w ręce strażaków i dwojga potomków - praprawnuczki i syna orzechowskiego powstańca. Zapłonęły biało - czerwone flary, rozległy się brawa. Był to dla wszystkich bardzo wzruszający moment. Kolejne grupy uczestników podchodziły potem do muralu, by zrobić sobie pamiątkowe zdjęcie na jego tle.

Projekt pod tytułem „Pamiętamy” zrealizowany został przez Ochotniczą Straż Pożarną w Orzechowie we Współpracy ze Stowarzyszeniem Emerytów i Rencistów i Szkołą Podstawową w Orzechowie. Otrzymał dofinansowanie w wysokości 10 tys. z Programu Wielkopolska Odnowa Wsi.

Znaki czasu

Zanim wystawa fotograficzna pod tym samym tytułem została stworzona, otwarta i udostępniona zwiedzającym, zastanawialiśmy się, czym są dla nas „znaki czasu”. Dzięki tym spotkaniom i rozmowom stworzyliśmy wspólnie, nie tylko wystawę pokazującą jak zmieniała się nasza wieś na przestrzeni prawie 150 lat, ale utrwaliliśmy także relacje mieszkańców o tych znakach. Na dwunastu tematycznych planszach pokazaliśmy różne aspekty życia w Orzechowie. Staraliśmy się pokazać to, co widoczne na zdjęciach, ale także to, co budowle, które trwają w dalszym ciągu lub już ich nie ma, mówią o ludziach kiedyś tu żyjących. Pokazaliśmy pozostawione przez nich znaki.

Stowarzyszenie „Orzechowo 333” i Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów w Orzechowie zapraszają na otwarcie wystawy

28 października 2022 r. o godzinie 17:00 w Sali Centrum Dydaktyczno-Sportowego w Orzechowie ul. Szkolna 18

Zdjęcia zaprezentowane na wystawie pochodzą z:

Archiwum Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów w Orzechowie pozyskanych od aktualnych i byłych mieszkańców Orzechowa oraz od orzechowskich instytucji i organizacji oraz zostały wykonane w latach 2018- 2022 przez: Ewę Staniszewską, Hieronima Koniecznego, Marię Synowiec, Wiesława Seremaka, Huberta Staniszewskiego, Aleksandra Warczygłowę, Marcina Wlekińskiego

Projekt dofinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWE FIO na lata 2021-2030.

Do stworzenia wystawy wykorzystaliśmy wcześniej pozyskane zdjęcia i zestawiliśmy je ze współczesnym obrazem miejscowości - od organizacji społecznych, przez linię kolejową wraz z budynkami stacji i mostem kolejowym na Warcie, wiatrakiem, po którym zostały tylko wspomnienia, zabudowaniami fabryki sklejek, która powstała z tartaku założonego przez Niemca, budynkiem szkoły powszechnej aż do nowoczesnej hali sportowo-dydaktycznej zbudowanej z funduszy Unii Europejskiej. Jest także nowoczesny, betonowy kościół parafialny i drewniana kaplica zbudowana przez właściciela fabryki sklejek dla pracowników i mieszkańców wioski, po tym jak dzieci komunijne utonęły podczas przeprawy przez Wartę w drodze do kościoła w parafii za rzeką. Pokazaliśmy też przedszkole i nowy żłobek, ośrodek sportowo-rekreacyjny z odnowionym basenem, który kiedyś zbudowany został w czynie społecznym przez pracowników zakładów sklejek. Pokazaliśmy ulice z domami pod strzechą i współcześnie zbudowane eleganckie domy, ale także domy zbudowane przez przedwojennego

właściciela fabryki sklejek dla swojej rodziny i pracowników, ale także domy zbudowane z cegły z orzechowskiej cegielni, której już nie ma.

Otwarcie wystawy 28 października 2022 roku, od lewej Rafał Zięty – prezes, Ewa Szymańska wiceprezes Stowarzyszenia Orzechowo 333 – realizatora projektu, Jadwiga Stefańska – prezes Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów w Orzechowie – partnera projektu, pomysłodawczyni wystawy i autorka tekstu.

Jednak, to co uważam za najważniejsze w tym projekcie, to zaangażowanie mieszkańców. Dzięki wielu rozmowom z nimi, postanowiliśmy, że poprosimy mieszkańców, związanych z dziedziną

życia prezentowaną na planszy o ich osobistą opowieść. Opowieści te zostały nagrane, przez członkinie

Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów w Orzechowie, które uczestniczyły w projekcie pod tytułem „Senior na fali”, zrealizowanym przez Radio Września 93,7 FM. Zdjęcia z otwarcia wystawy zrobiła inna członkini stowarzyszenia. Nagrania i zdjęcia z otwarcia wystawy zostały zmontowane zostały przez zaprzyjaźnioną graficzkę w trzynaście krótkich filmów, które dostępne są - <https://historia.orzechowo.org/historia/znaki-czasu/>, a obejrzeć je można na YouTube.

Wystawa „Znaki czasu” – przez miesiąc prezentowana była w Szkole Podstawowej w Orzechowie, następnie w kościele parafialnym w Orzechowie.

Tak oto w Orzechowie łączymy historię naszej miejscowości z nowoczesną technologią, przy okazji włączamy starszych i młodszych mieszkańców do wspólnego dzieła zachowania od zapomnienia dokonań poprzednich pokoleń, utrwalając znaki czasu, w którym przyszło nam żyć. To jest znak naszego czasu.

Projekt dofinansowany został kwotą 7 tys. zł ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030.

Na zakończenie

Czy Orzechowo jest smart? O, tak!

Dlaczego tak sądzę? Bo daleko szukać wioski, w której działa aż osiem organizacji pozarządowych. Wymienię od najstarszej: Ochotnicza Straż Pożarna, Koło Polskiego Związku Wędkarskiego, Klub Sportowy „Sparta Sklejka”, Uniwersytet Trzeciego Wieku w Orzechowie, Stowarzyszenie „Orzechowo 333”, 9 Wędrowna Drużyna Harcerska, Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów w Orzechowie, Koło Gospodyń Wiejskich „Orzechowianki”. Nie tylko działa, organizacje ze sobą współpracują, a do współpracy włącza się Szkoła Podstawowa, w której odbywa się większość wydarzeń, na dodatek z udziałem nauczycieli i uczniów.

Opisałam dziewięć wybranych projektów zrealizowanych wspólnie od 2017 do 2022 roku. Było tych wspólnych projektów znacznie więcej. Wybrałam właśnie te, bo to one najbardziej zintegrowały i włączyły w działania różne grupy mieszkańców.

Bycie smart, to moim zdaniem aktywność, to umiejętność dzielenia się swoimi możliwościami, ale też łączenia potencjałów i wykorzystywania możliwości, także nowoczesnych technologii.

Odkrywanie i dokumentowanie historii miejscowości i jej mieszkańców jest znakomitą materią integrującą, aktywizującą i włączającą, ponieważ każdy z mieszkańców ma coś do powiedzenia, zaferowania, jest ważny, jest częścią tej społeczności.

Starałam się pokazać, jak seniorzy znakomicie współpracują z młodymi ludźmi, jak jedno zrealizowane działanie otwiera drogę do kolejnego, jak rozwija i wzbogaca, jak daje pole do aktywności kolejnym osobom.

Na zrealizowanie tych dziewięciu społecznych projektów wydaliśmy – 49 114,00 zł dotacji, angażując w nie z budżetu Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów 2 091,00 zł oraz całe mnóstwo własnego czasu i umiejętności zmienionych w społeczną energię.

Mamy jeszcze wiele planów. Widzimy, ile jeszcze możemy i chcemy zrobić.

Będzie to już temat na inną, orzechowską opowieść.

Zaprezentowane w opracowaniu zdjęcia pochodzą z archiwum
Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów w Orzechowie

Jadwiga Stefańska

Orzechowo, 2 lutego 2023 rok